

49. Rassenkeuze witte klaver

Vrij regelmatig krijgen wij van veehouders de vraag: Welk Witte klaverras moet ik nu gebruiken? In dit vlugschrift worden hierover enkele gegevens over cultuurklaver op een rijtje gezet.

Proef ROC Aver Heino (LBI 1993 – 1998)

In een proef van het Louis Bolk Instituut op Aver Heino worden sinds de inzaai in september 1992 de rassen Retor, Aberherald en Alice met elkaar vergeleken in een mengsel met Engels raaigras (ras: Magella). In 1993-1995 was het bemestingsniveau 100 kg N-totaal (20 ton mest/ha) en vanaf 1996 150 kg N-totaal (30 ton mest/ha). In tabel 1 zijn de opbrengsten en klaveraandeel over de verschillende periodes weergegeven. Uit de resultaten valt duidelijk op dat de mengsels in het 1^e jaar weinig verschillen. Het klaveraandeel van Retor valt vanaf 1994 sterk terug door slakkenvraat. Deze terugval van Retor wordt ook gevonden door PR onderzoeker Rene Schils op de Waaiberhoeve. Het lagere klaveraandeel leidt tot een lagere gewas- en N-opbrengst. De rassen Alice en Aberherald verschillen in de eerste 5 jaar na herinzaai weinig qua klaveraandeel en opbrengst.

Conclusie: Retor is dankzij een lager cyanidegehalte gevoeliger voor slakkenvraat. Aberherald en Alice hebben zich in een langjarige proef zowel onder maaiomstandigheden als onder een praktijkbeheer van 2x maaien en 3^e weiden bewezen qua klaverpersistentie en productie.

Tabel 1: Opbrengst gras/klaver mengsels per ras, gemiddelde over verschillende periodes onder maaiomstandigheden.

Ras		1993	1994-1995	1996-1997
Retor	Totale opbrengst t ds/ha	11,7	9,6	8,0
	Witte klaver %	42	22	8
Aberherald	Totale opbrengst t ds/ha	11,8	10,3	10,0
	Witte klaver %	44	40	37
Alice	Totale opbrengst t ds/ha	11,8	10,5	10,0
	Witte klaver %	41	40	41

Doorzaaiproeven met verschillende rassen in België

In september 1998 is door het Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt in België een proef aangelegd met de Witte klaverrassen Huia, Riesling en Alice. De rassen zijn doorgezaaid met de Hunter strokenzaaifrees in een bestaande grasmatt op zandgrond. In 1999 is het perceel met 24 m³/ha drijfmest bemest en in 2000 met 40 m³. In tabel 2 zijn de opbrengsten en klaveraandeel weergegeven. In de proef was duidelijk te zien dat Alice in het eerste jaar na doorzaaien zich het snelste vestigde. Riesling en Huia waren zeer vlekkelig aanwezig. In het tweede jaar blijft Huia achter, maar volgen Riesling en Alice elkaar op de voet.

Conclusie: Alice slaat het snelste aan na doorzaaien. In het tweede jaar na doorzaaien zijn Riesling en Alice vergelijkbaar qua opbrengst.

Tabel 2: Opbrengst gras/klaver mengsel per ras onder maai/weideomstandigheden

Ras		1999 excl. 1 ^e snede	2000 excl. 4 ^e snede
Huia	Totale opbrengst t ds/ha	10,2	10,1
	Witte klaver %	11	45
Riesling	Totale opbrengst t ds/ha	10,1	11,0
	Witte klaver %	11	50
Alice	Totale opbrengst t ds/ha	10,6	11,1
	Witte klaver %	19	58

Bron: Delanote en Rapol, 2000 en 2001

Rassenlijst

Op basis van de rassenlijst komt Riesling als beste Witte klaverras naar voren (tabel 3). Aan de andere kant geeft de rassenlijst ook aan dat de verschillen tussen de rassen niet zo groot zijn. Opmerkelijk is dat Retor in het rassenonderzoek nog goed naar voren komt terwijl het ras in proeven op Aver Heino en de Waaiboerhove snel verdween door slakkenvraat. Verklaringen hiervoor kunnen zijn: de relatief korte cyclus van het rassenonderzoek (3 jaar), lagere slakkendruk eventueel door het gebruik van KAS (KAS is een zout waarmee slakkenpopulatie zou kunnen worden onderdrukt) en een hoger bemestingsniveau (125-150 kg werkzame N/ha uit KAS en drijfmest), waardoor de teruggang in klaveropbrengst wordt gecompenseerd door extra grasgroei. Het verschil tussen de op het moment meest gebruikte rassen Riesling en Alice zit hem vooral in de wintervastheid. Jan Visscher, verantwoordelijk voor het rassenonderzoek naar klavers en grassen, geeft aan dat Alice nog wel eens winterschade kan oplopen. Hoewel Aberherald hiervoor beter scoort dan Alice was er in de proef op Aver Heino in de periode 1993-1997 geen verschil tussen de twee rassen, ondanks dat er winters met een elfstedentocht tussen zaten.

Conclusie: Riesling scoort het beste van alle rassen in 3 jarig onderzoek. Slechtere wintervastheid van Alice kwam in de Aver Heino niet tot uiting.

Tabel 3: Rassenlijst 2001

Witte cultuur-klaver	Standvastigheid	Concurrentie vermogen	Winter-vastheid	Voorjaars-ontwikkeling	Index opbrengst onder maai/weiden
Riesling	8,5	8,5	8	8	103
Ramona	8,5	8	7,5	7,5	100
Alice	8,5	8,5	6,5	7	100
Merwi	8	8	7	7	100
Retor	7,5	7,5	8	7	100
Aberherald	8,5	8	7,5	...	100

Om de rassen nog beter onder puur biologische omstandigheden te toetsen is het rassenonderzoek door het PV op Aver Heino in het afgelopen jaar onder puur drijfmestomstandigheden uitgelegd. Er zijn 2 bemestingsvarianten uitgelegd, 75 kg versus 125-150 kg werkzame N uit drijfmest). Om ook meer te kunnen zeggen over de combinatie met grasrassen is er een variant aangelegd met diploid Engelse raaigras (Cambridge en Compliment) en tetraploid Engels raaigras (Elgon). Hopelijk geeft dit een nog beter inzicht welke klaverrassen te gebruiken onder biologische omstandigheden.

Conclusies en aanbevelingen

- Voor doorzaaien kies Alice
- Voor zekerheid op zand- en veengrond kies Alice of Aberherald
- Voor klei Riesling of Alice

Nick van Eekeren
n.van.eekeren@louisbolk.nl